

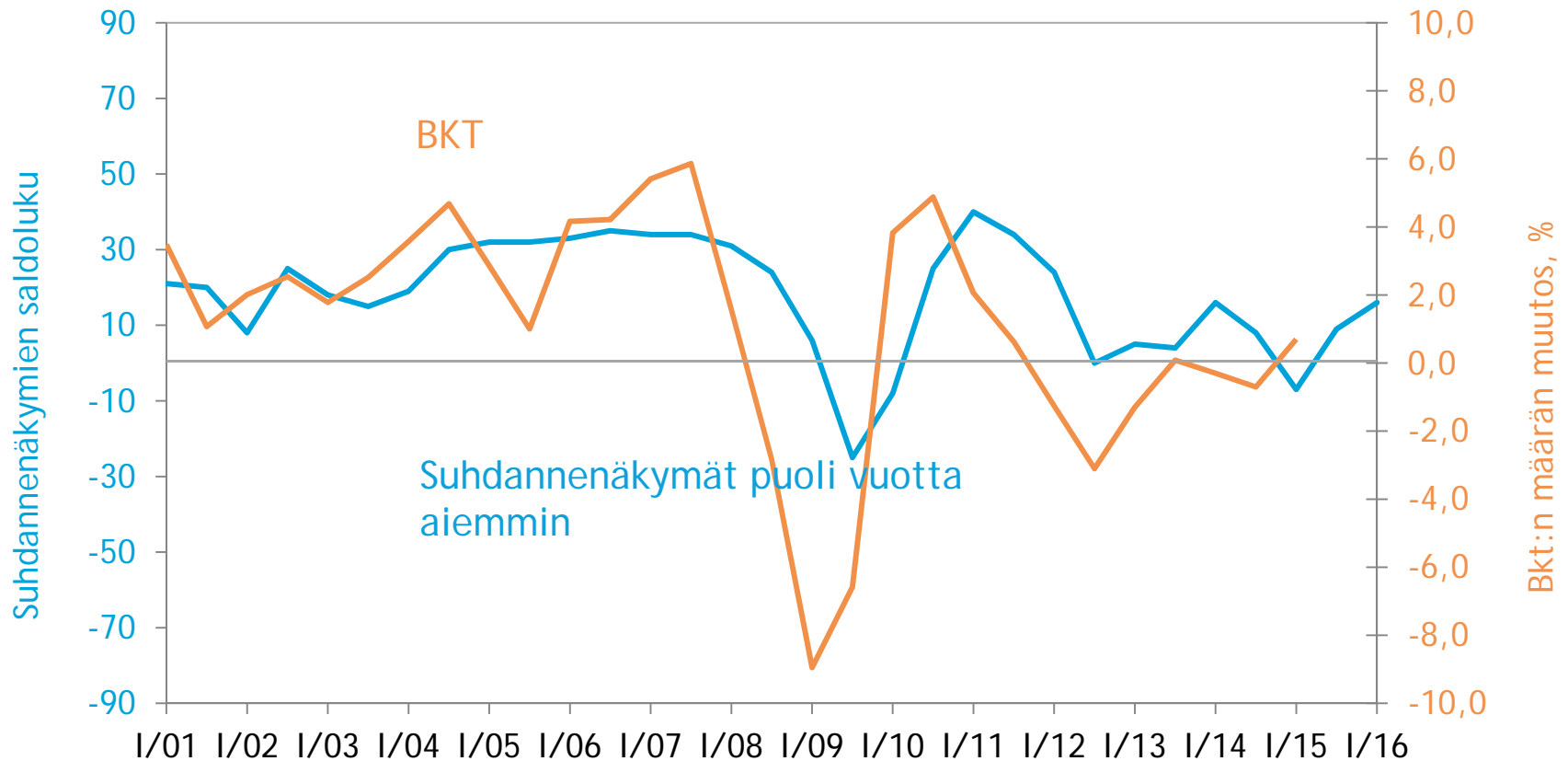

Pk-yritysbarometri

Kevät 2016

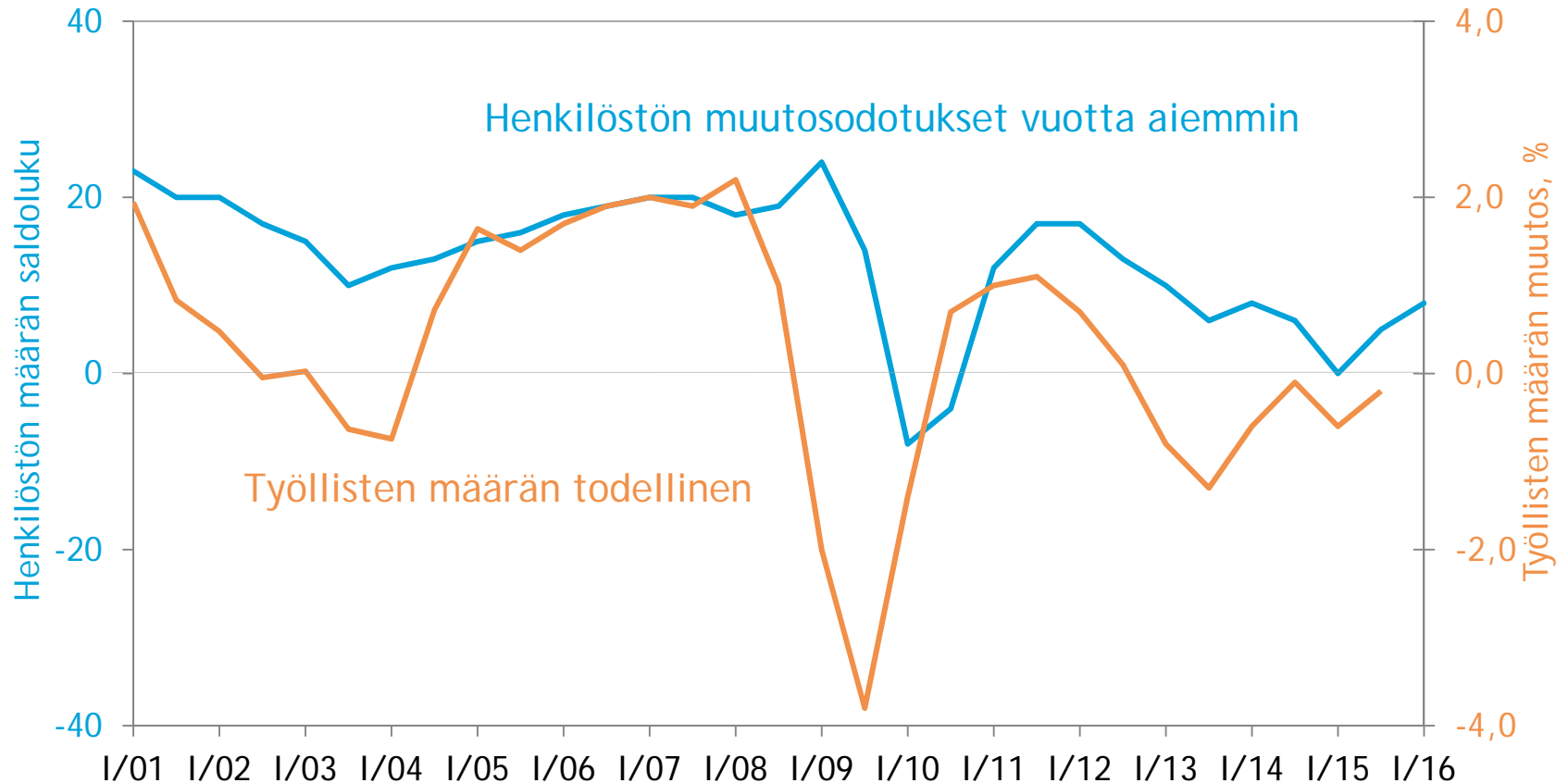
Pk-yritysbarometrin aineisto

Suhdannenäkymät ja BKT

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

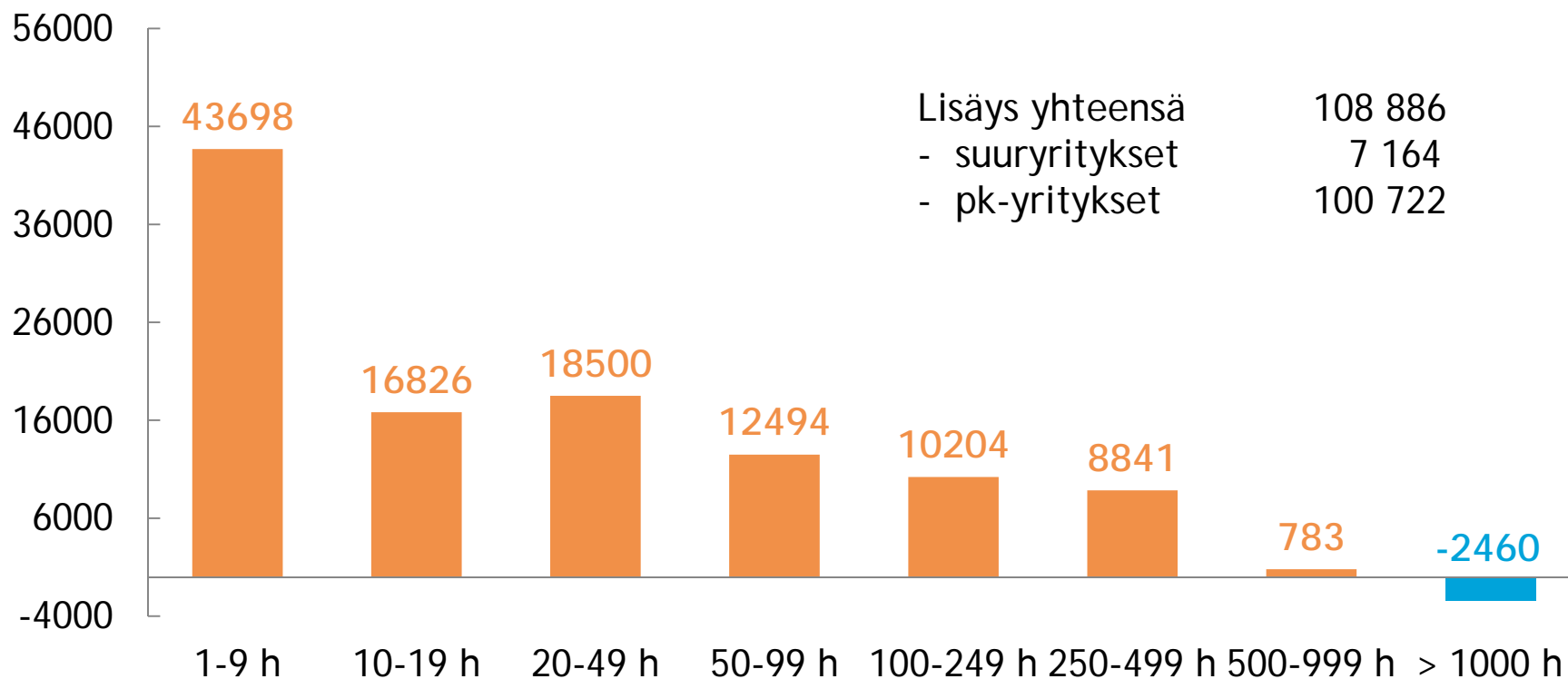
Odotukset henkilöstömäärästä ja työllisyys

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Pk-yritykset kansantaloudessa

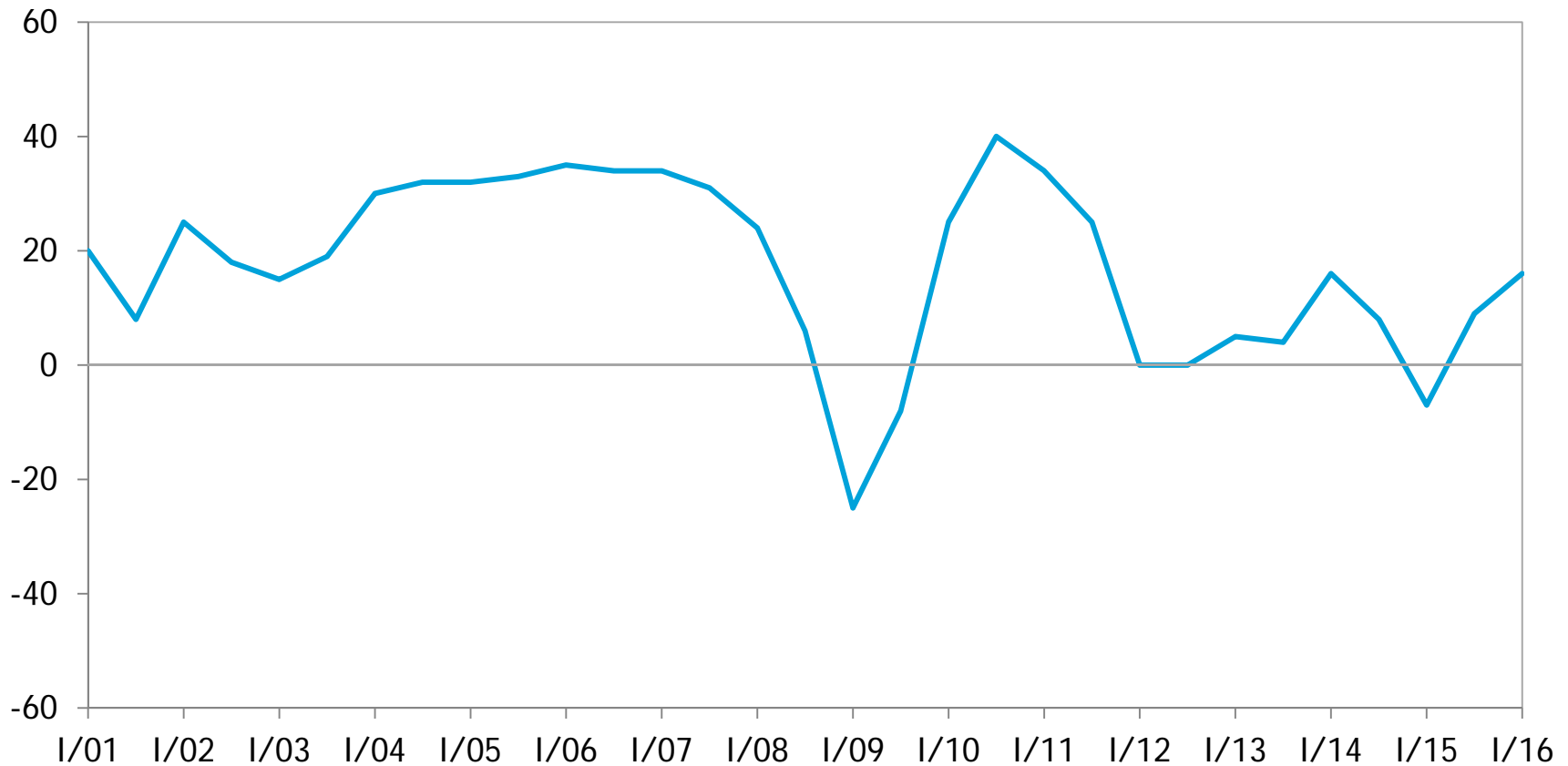
Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001-2012

Lähde: Tilastokeskus. Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa- ja metsätalous

Suhdanteet

Yleiset suhdannenäkymät, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2016

Yleiset suhdannenäkymät 1/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	32	52	16	16
Toimialoittain				
Teollisuus	34	48	18	16
Rakentaminen	32	53	15	17
Kauppa	31	50	19	12
Palvelut	31	53	16	15
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	73	23	4	69
Kasvuhakuiset	45	46	9	36
Asemansa säilyttäjät	20	60	20	0
Ei kasvutavoitta	9	67	24	-15
Toimintansa lopettavat	5	40	55	-50

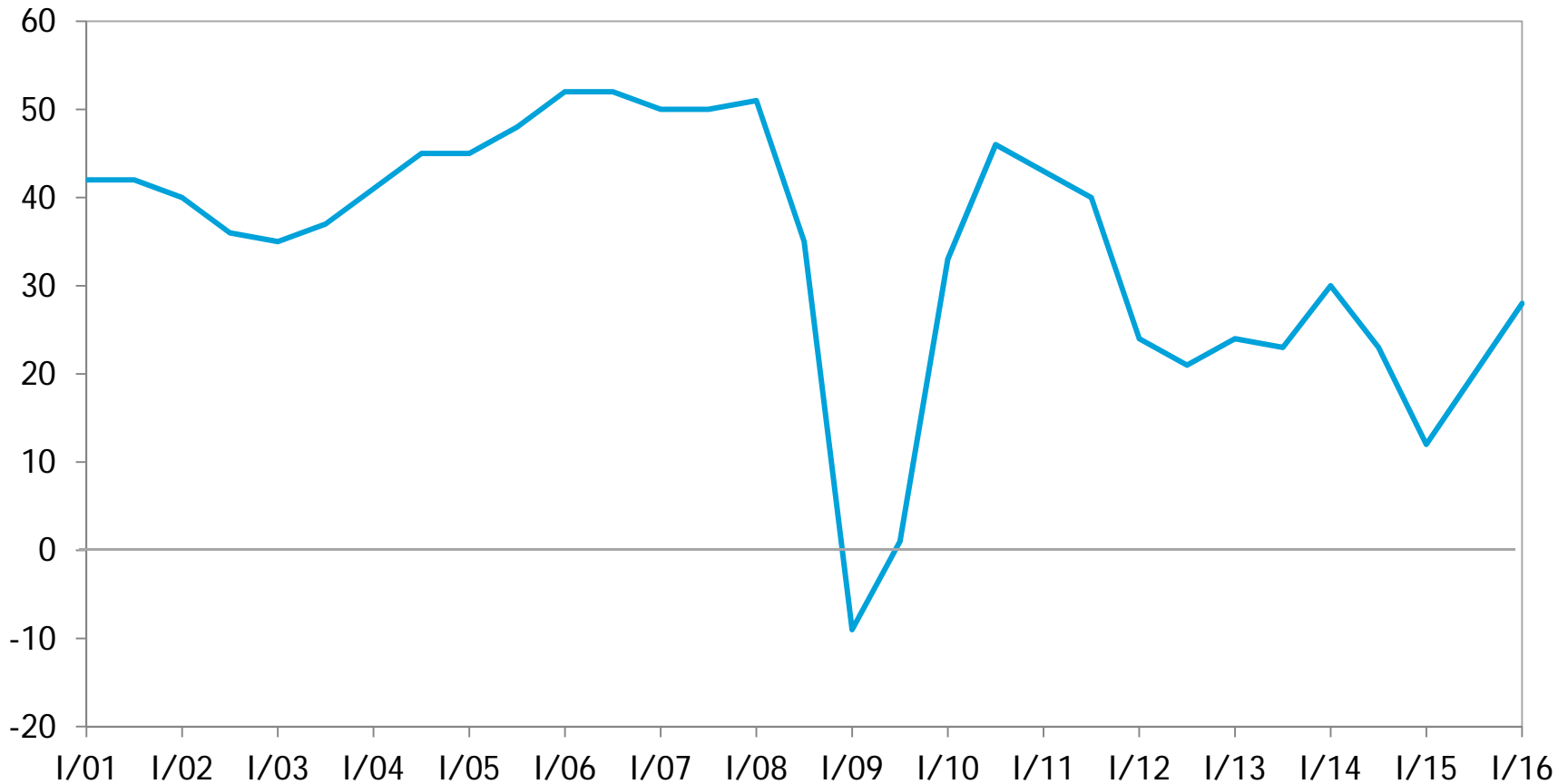
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Yleiset suhdannenäkymät 2/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kokoluokittain				
alle 5 henkilöä	32	52	16	16
5-9 henkilöä	30	52	18	12
10-19 henkilöä	32	52	16	16
20-49 henkilöä	29	56	15	14
yli 50 henkilöä	38	52	10	28
Perustamisvuoden mukaan				
ennen 1990	21	59	20	1
1990-1999	23	60	17	6
2000-2009	31	51	18	13
2010 jälkeen	47	43	10	37

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2016

Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

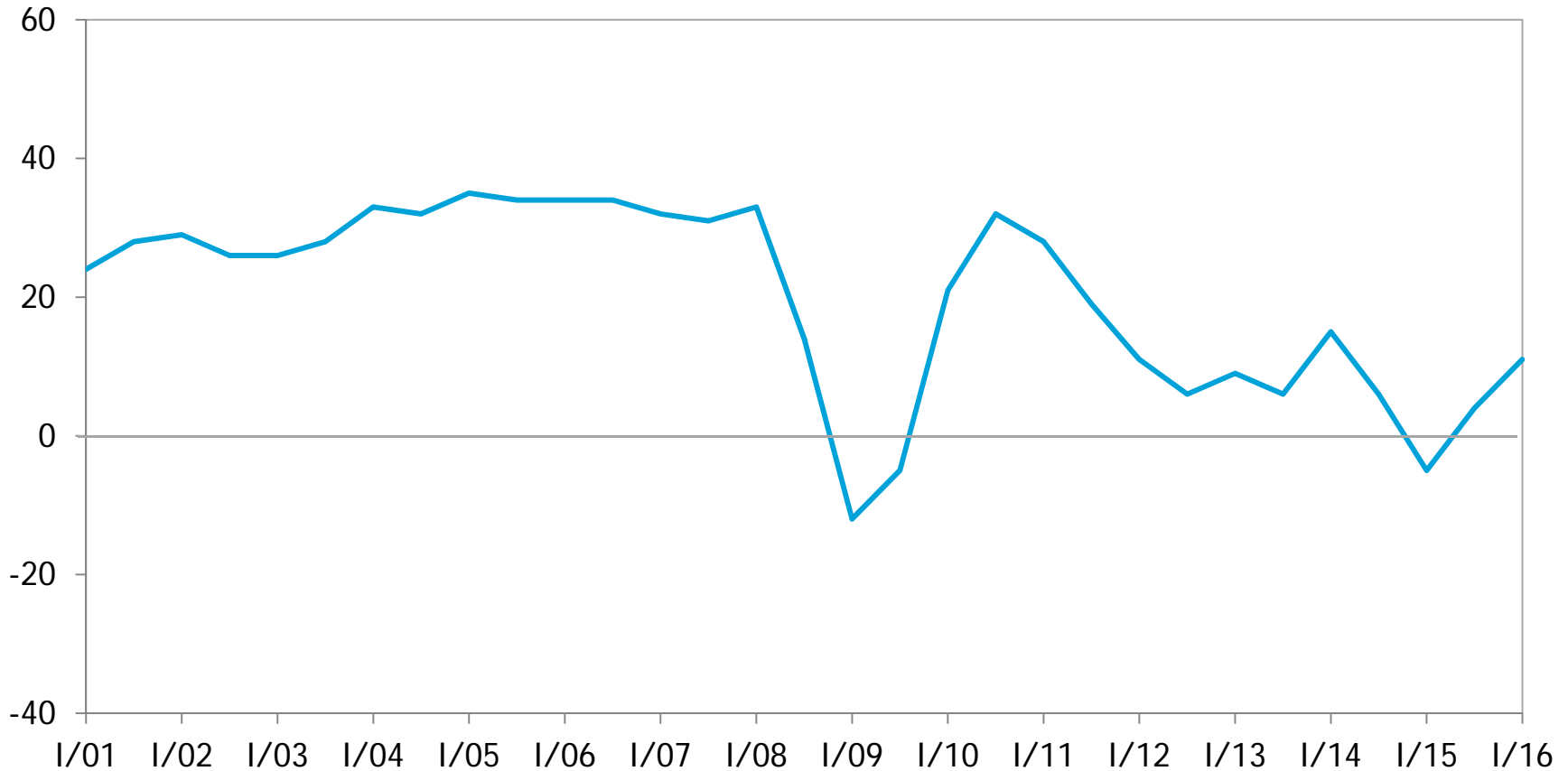
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Liikevaihdon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	44	40	16	28
Teollisuus	51	34	15	36
Rakentaminen	39	43	18	21
Kauppa	44	38	18	26
Palvelut	45	39	16	29

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

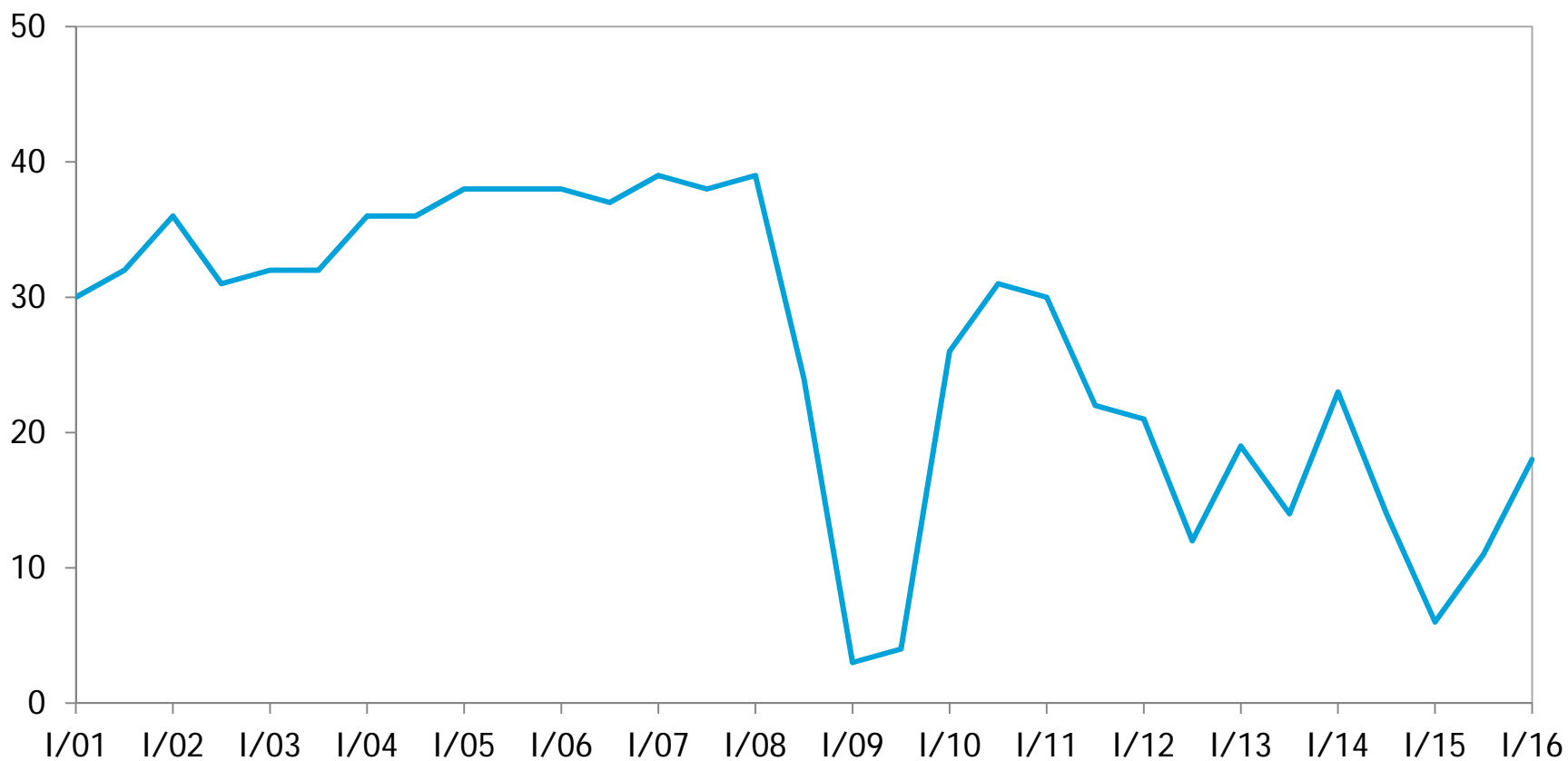
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2016

Kannattavuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	32	47	21	11
Teollisuus	35	42	23	12
Rakentaminen	32	48	20	12
Kauppa	30	44	26	4
Palvelut	33	47	20	13

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

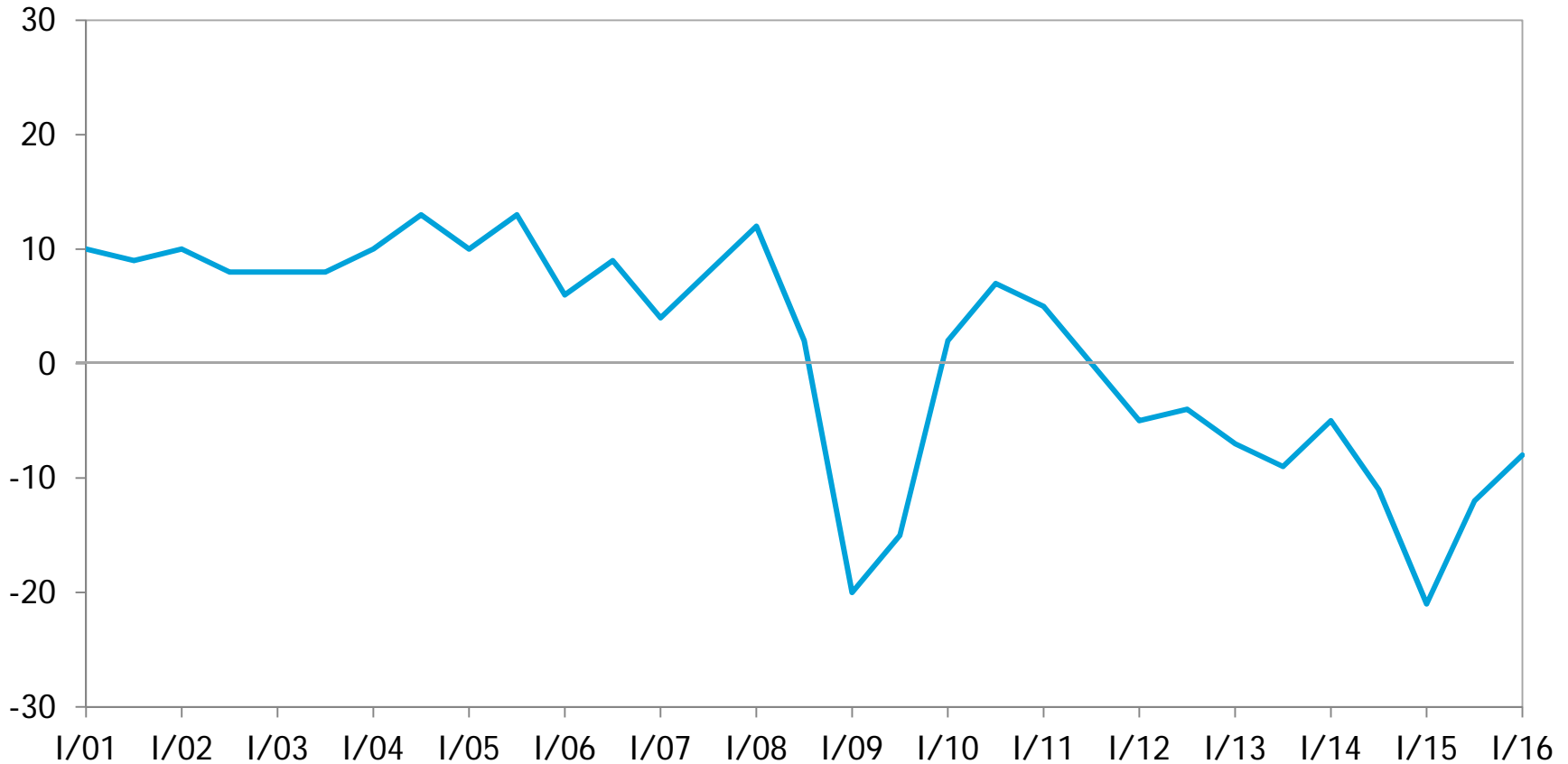
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Vakavaraisuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	31	56	13	18
Teollisuus	33	54	13	20
Rakentaminen	33	55	12	21
Kauppa	31	53	16	15
Palvelut	31	56	13	18

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

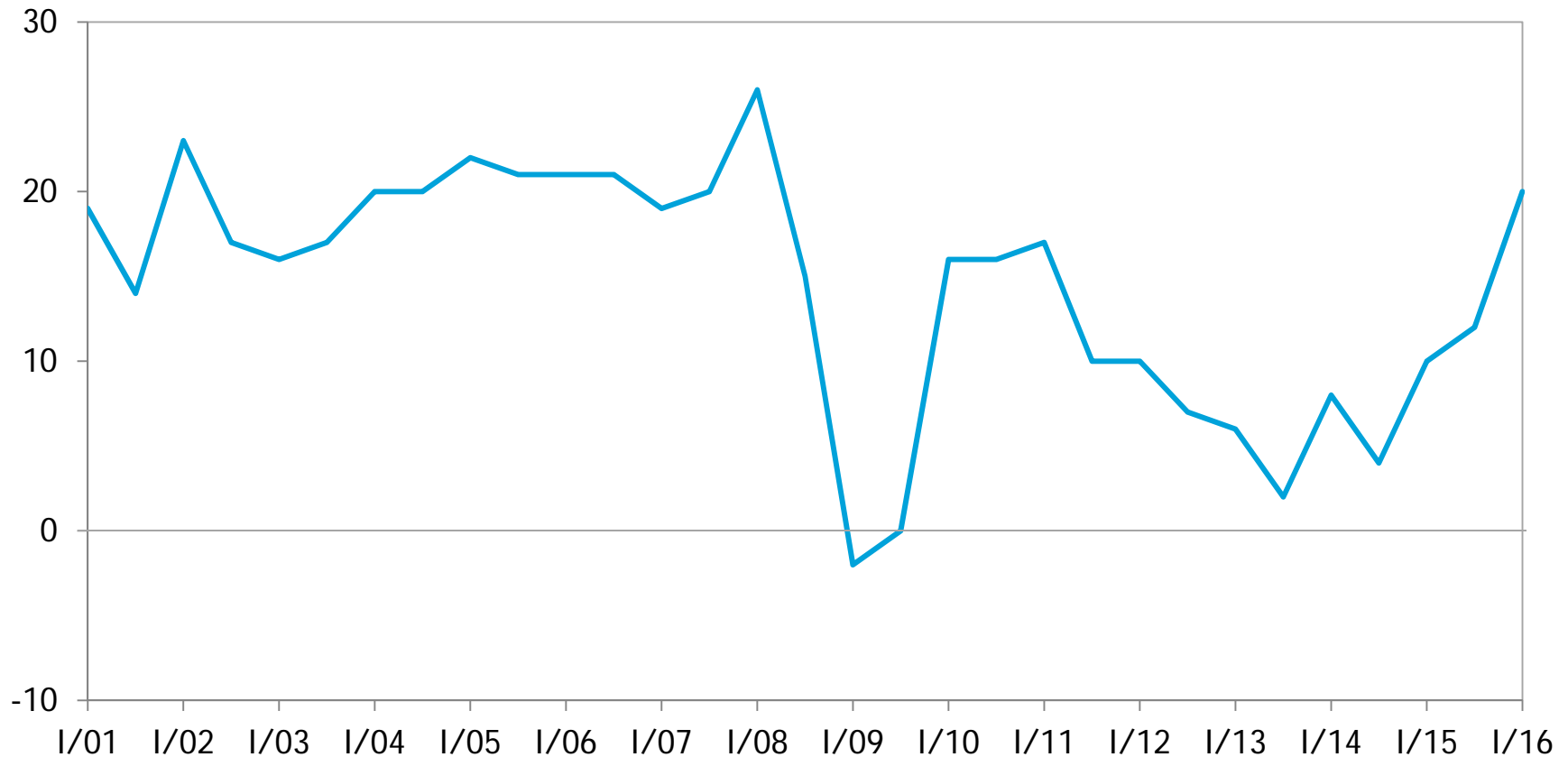
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2016

Investointien arvon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	18	56	26	-8
Teollisuus	20	50	30	-10
Rakentaminen	19	51	30	-11
Kauppa	16	56	28	-12
Palvelut	19	58	23	-4

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

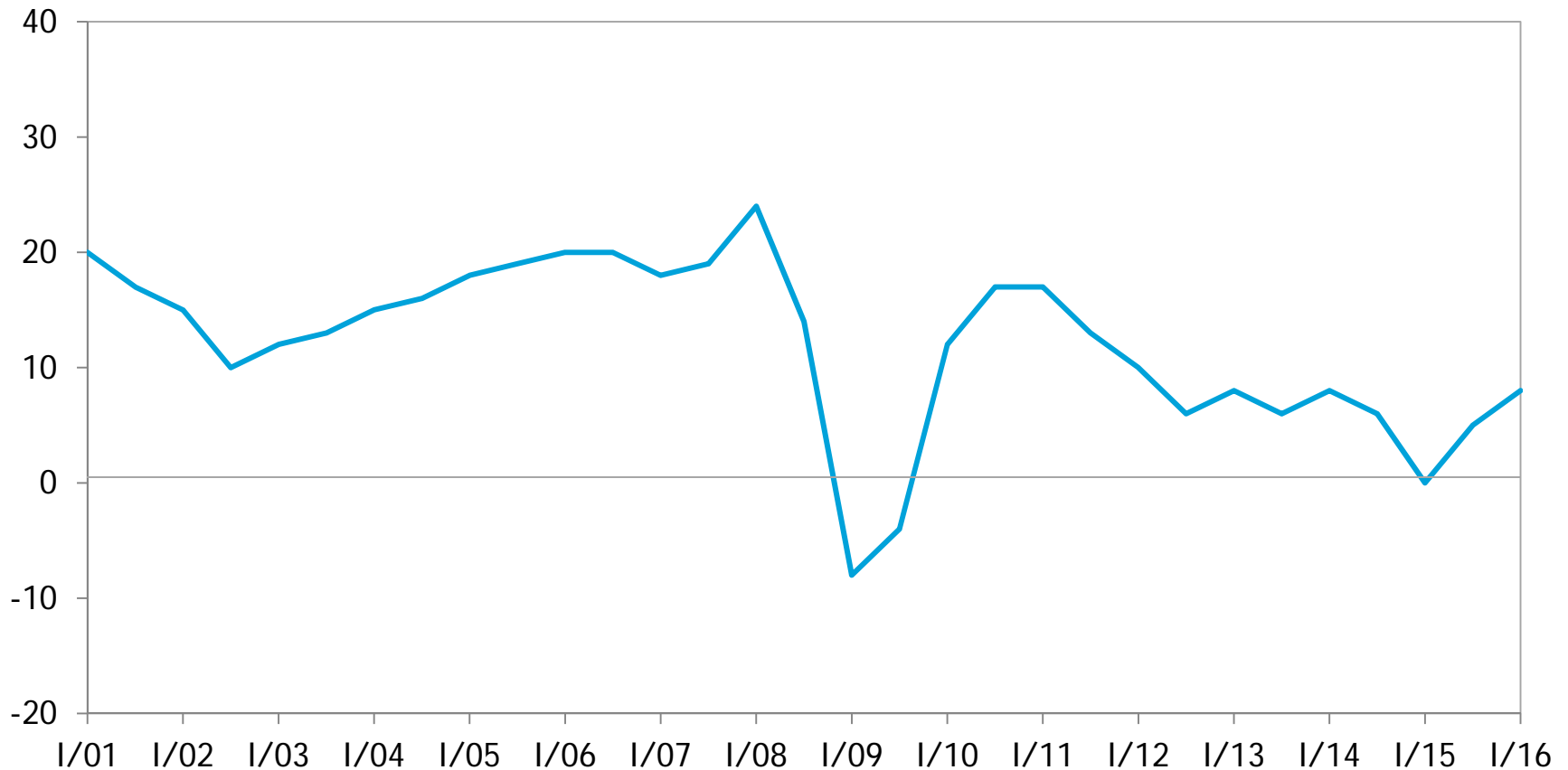
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	31	58	11	20
Teollisuus	35	57	8	27
Rakentaminen	25	60	15	10
Kauppa	25	61	14	11
Palvelut	34	57	9	25

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Henkilöstön määrän muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	18	72	10	8
Teollisuus	24	64	12	12
Rakentaminen	20	68	12	8
Kauppa	16	72	12	4
Palvelut	18	74	8	10

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Yritysten liiketoiminta ulkomailla

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla	20	46	8	24	18
Viennin tai liiketoiminnan muodot yrityksillä, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla					
Suoraa vientiä	57	77	45	59	51
Lisensointi- tai franchising-toimintaa	6	4	8	4	7
Palkka- tai sopimusvalmistusta	8	7	7	13	6
Ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys	14	9	28	19	13
Muu	28	14	28	17	36

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Suoraa vientiä harjoittavien yritysten odotukset viennin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	53	39	8	45
Teollisuus	60	31	9	51
Rakentaminen	42	51	7	35
Kauppa	45	48	7	38
Palvelut	54	38	8	46

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Suoraa tuontia	17	44	9	43	9

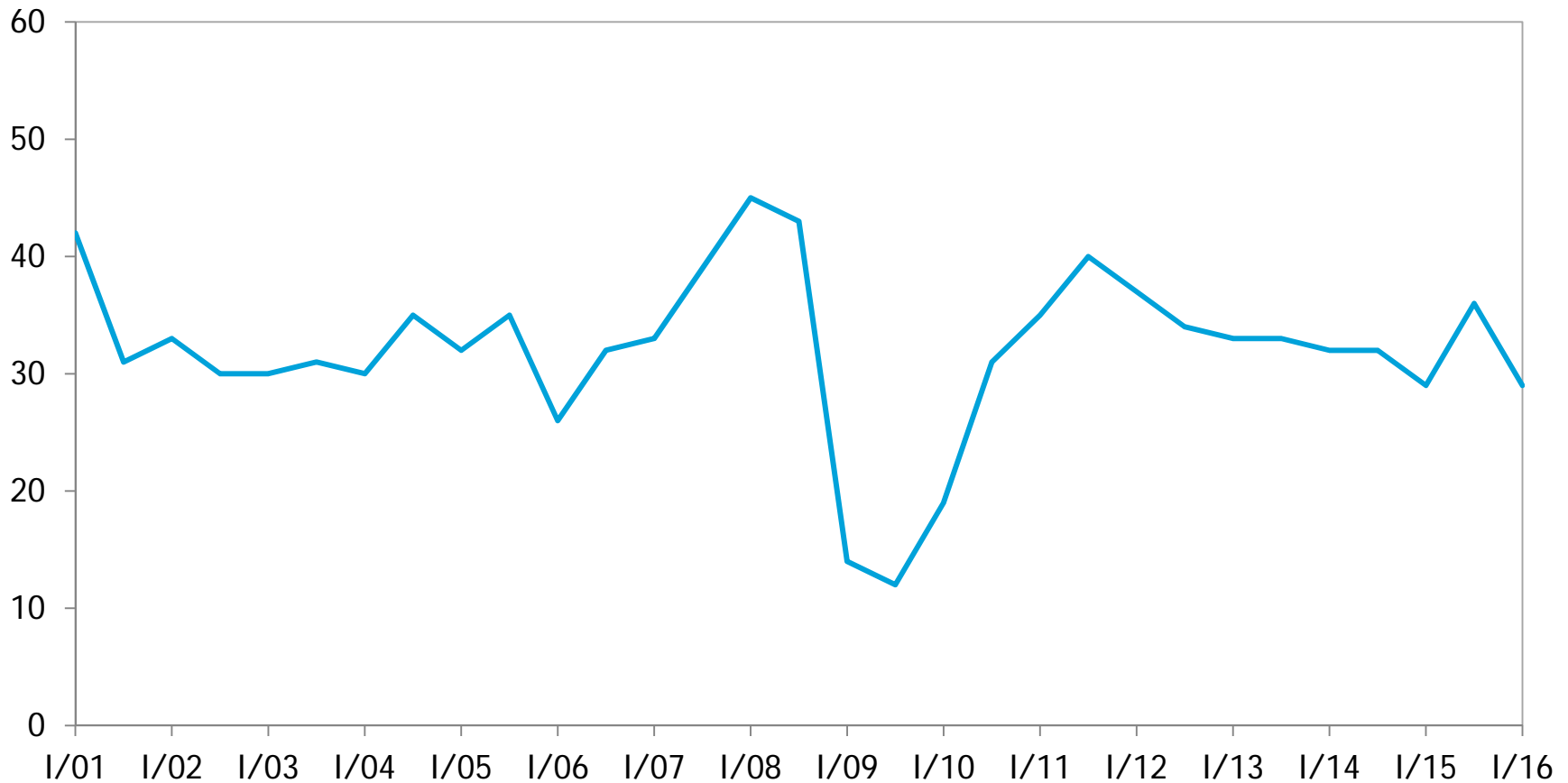
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	41	48	11	30
Teollisuus	32	58	10	22
Rakentaminen	38	54	8	30
Kauppa	48	40	12	36
Palvelut	38	49	12	26

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

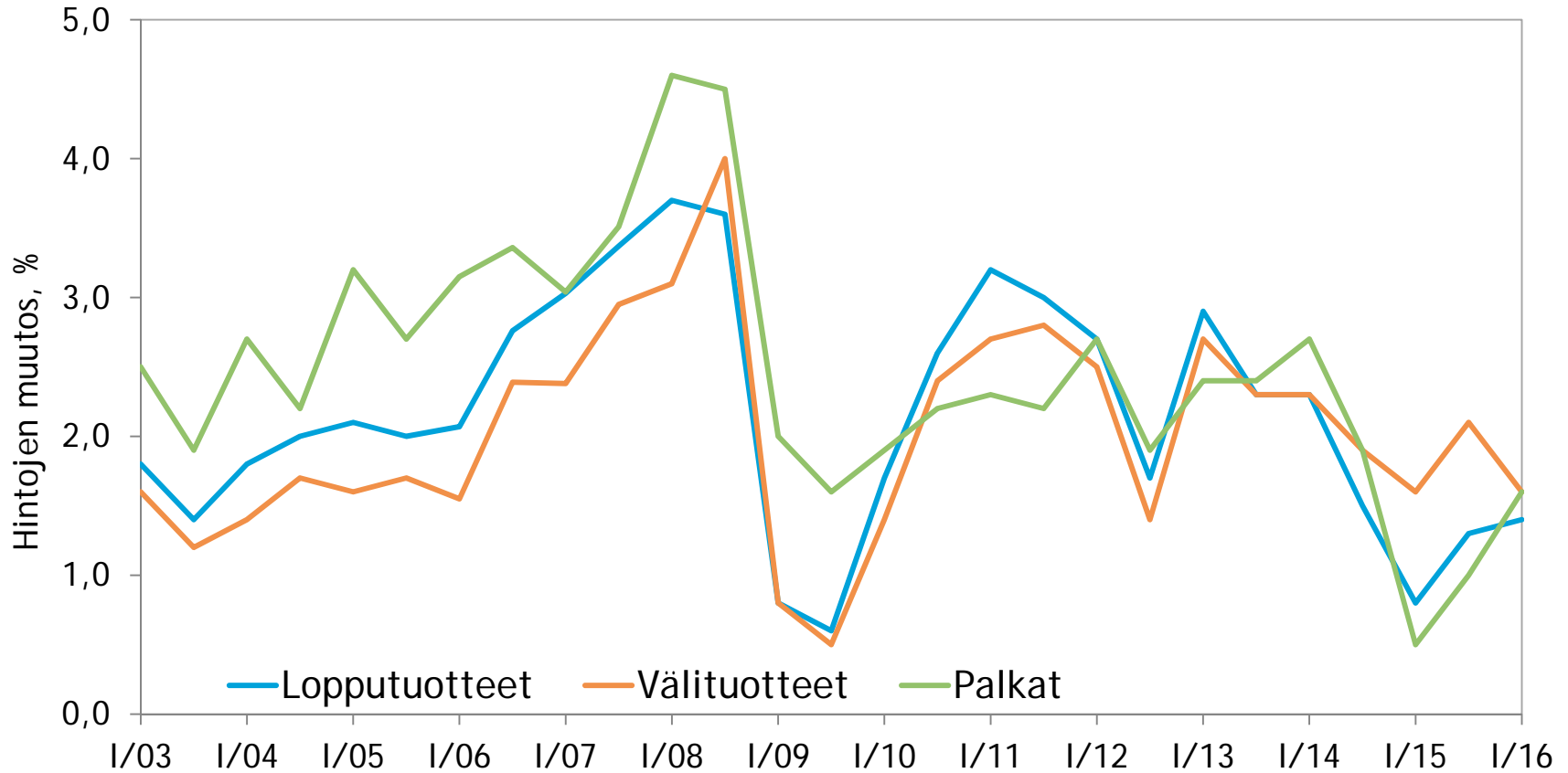
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2016

Tuotantokustannusten muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	36	57	7	29
Teollisuus	34	58	8	26
Rakentaminen	35	58	7	28
Kauppa	39	53	8	31
Palvelut	34	60	6	28

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Inflaatio-odotukset

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

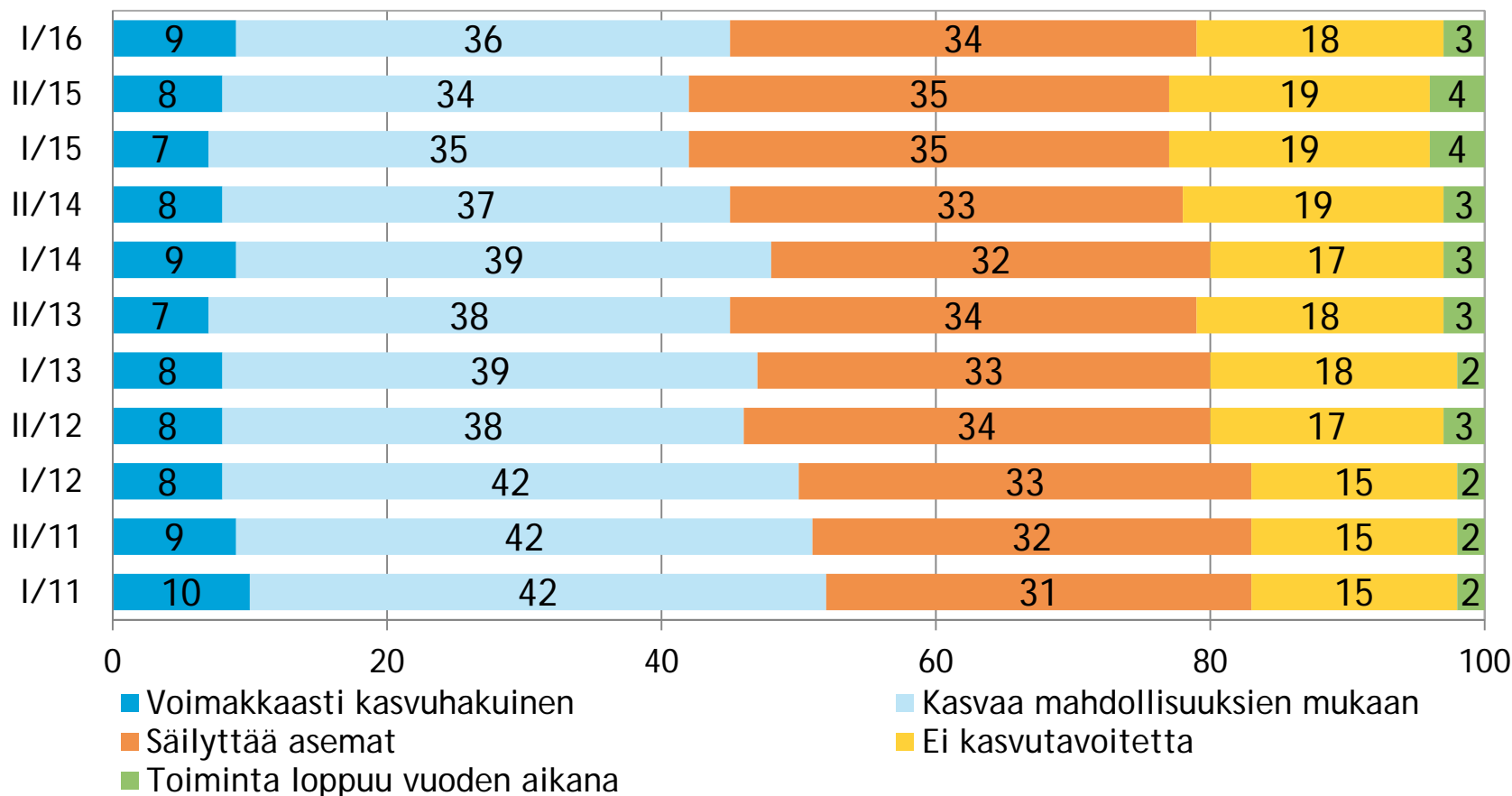
Odotukset inflaation tasosta, %

	Lopputuotteet	Välituotteet	Palkat
Kaikki yritykset	1,4	1,6	1,6
Teollisuus	0,5	1,2	1,2
Rakentaminen	1,8	1,8	1,5
Kauppa	1	1,7	0,8
Palvelut	1,5	1,5	1,9

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Pk-yritysten kehittyminen ja kansainvälistyminen

Kasvuhakuisuuden kehitys, % pk-yrityksistä

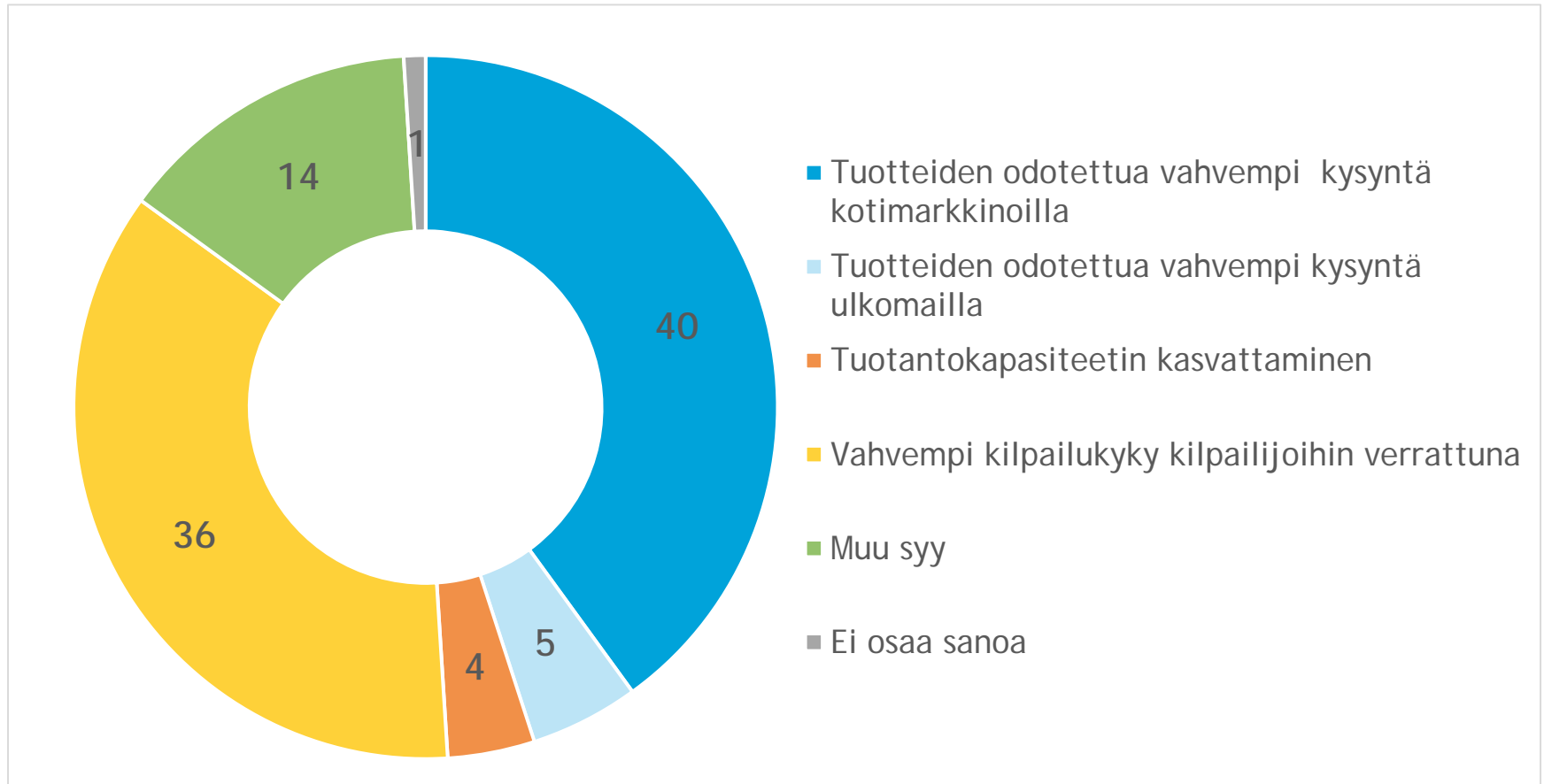
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Kaikki yritykset	9	36	34	18	3
Toimialoittain					
Teollisuus	14	43	31	10	2
Rakentaminen	6	34	33	23	4
Kauppa	9	38	40	11	2
Palvelut	9	36	32	20	3
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	6	33	32	25	4
5-9 henkilöä	10	37	40	12	1
10-19 henkilöä	13	44	36	6	1
20-49 henkilöä	17	50	29	4	0
yli 50 henkilöä	26	44	27	2	1
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	4	32	40	21	3
1990-1999	6	30	40	21	3
2000-2009	7	37	32	21	3
2010-	17	44	26	11	2

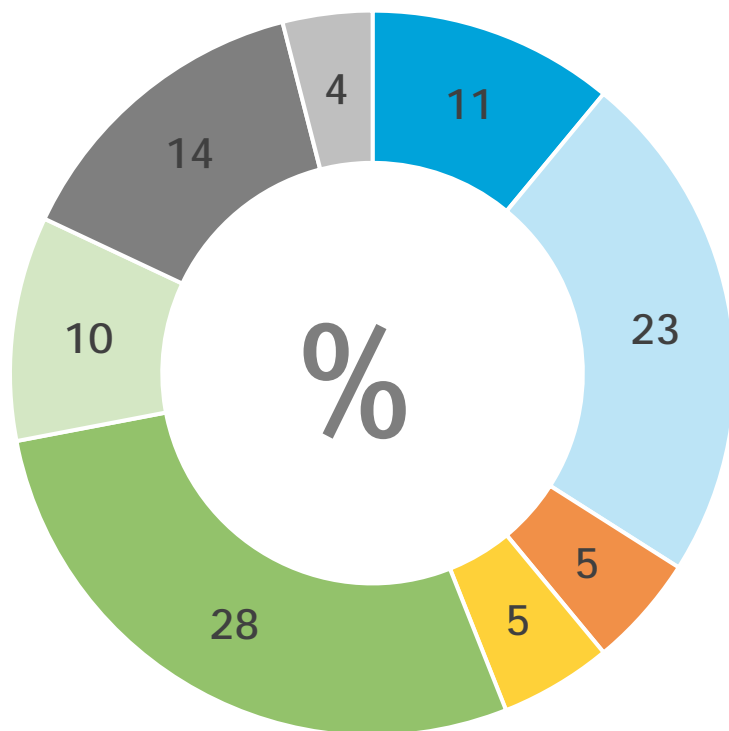
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Kasvutavoitteiden ylittämisen syyt

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Kasvutavoitteista jäämisen syyt

- Liian kova kasvutavoite
- Tuotteiden odotettua heikompi kysyntä kotimarkkinoilla
- Tuotteiden odotettua heikompi kysyntä ulkomailla
- Tuotannon kapasiteettirajoitteet
- Kiristynyt kilpailu
- Heikentynyt kilpailukyky kilpailijoihin verrattuna
- Muu syy
- Ei osaa sanoa

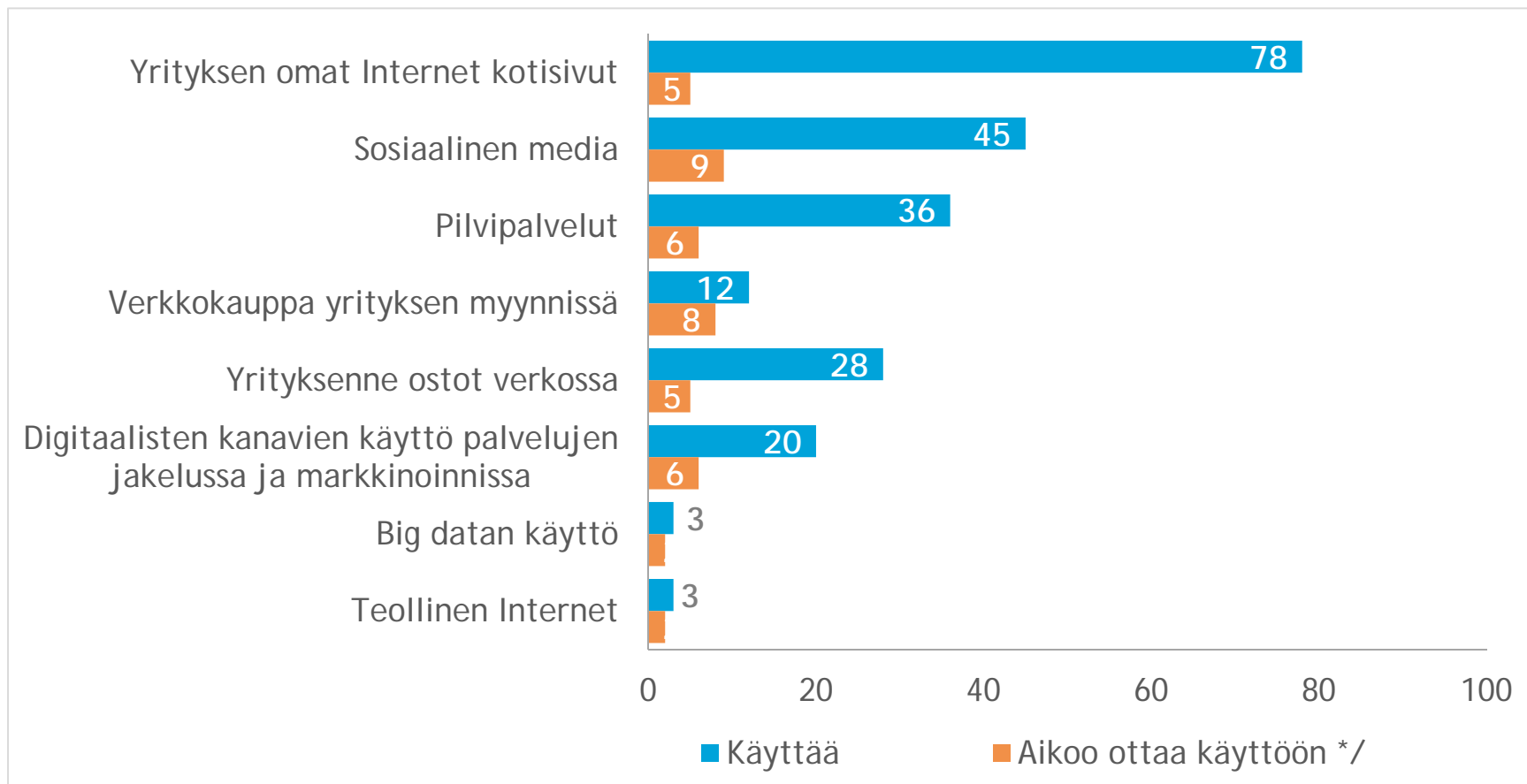
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Yritysten tekemät uusiutumistoimet, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Investoinnit	77	79	81	74	77
Henkilöstön koulutus	35	43	41	31	34
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	56	57	51	55	58
Laajentuminen uusille markkinoille	38	49	19	51	38
Uusien teknologioiden käyttöönotto	27	38	25	26	26
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	24	24	16	24	26
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	24	24	21	27	23

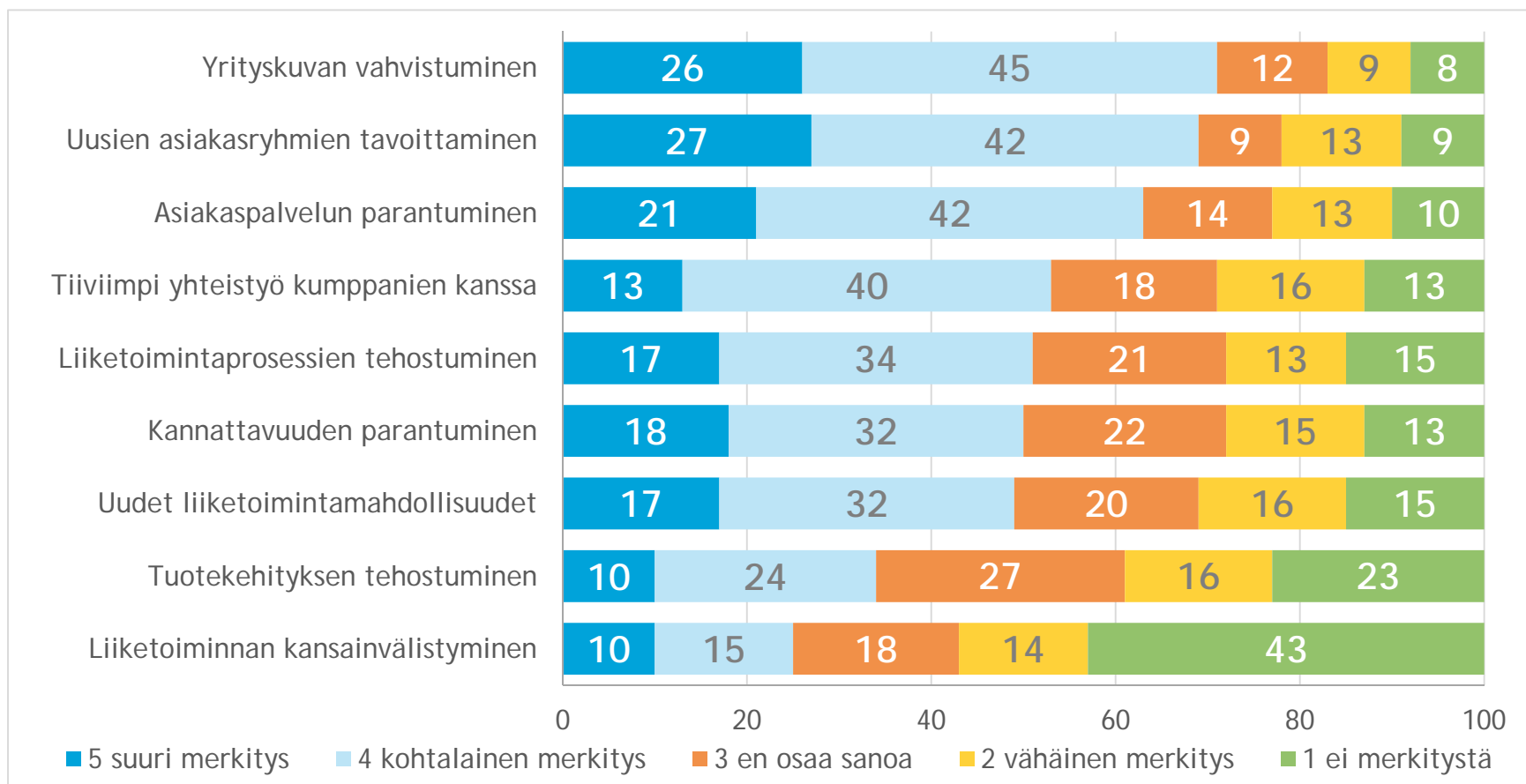
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Digitaalisten palvelujen hyödyntäminen

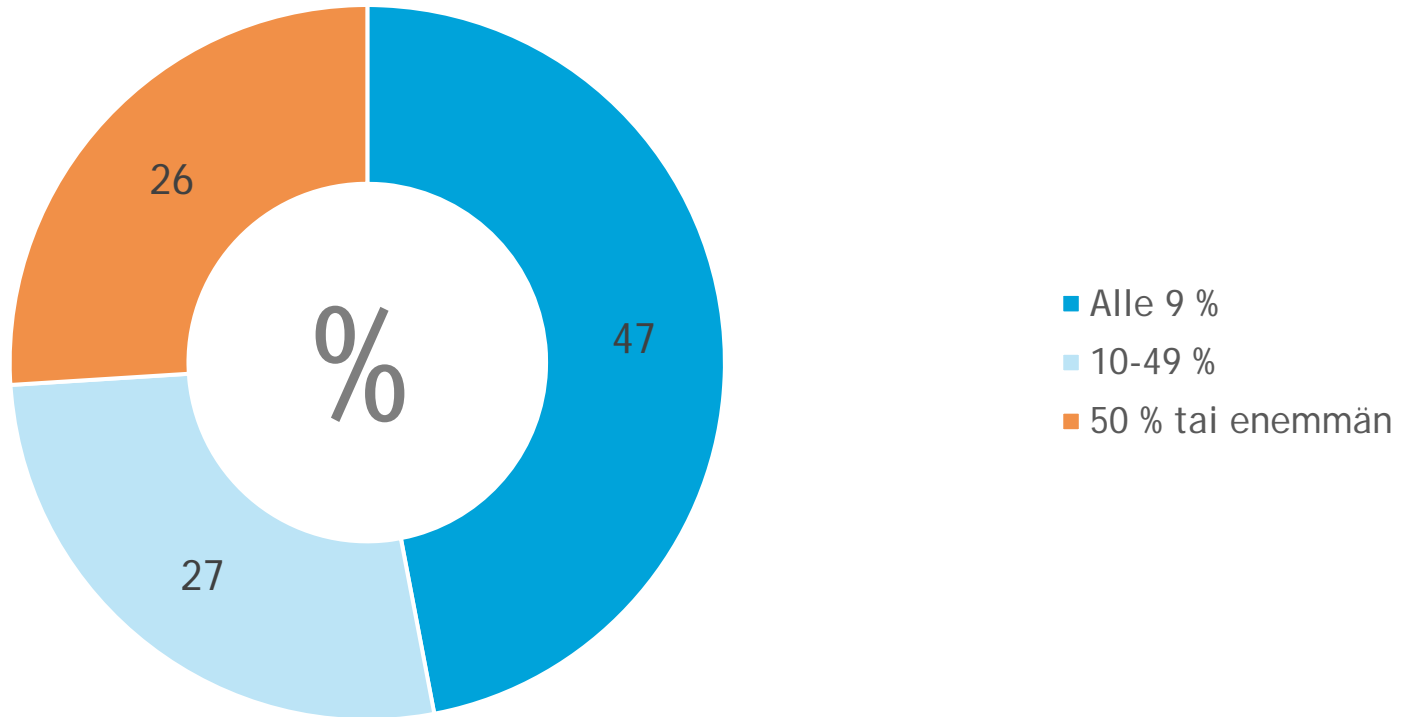
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Digitaalisten palvelujen hyödyt

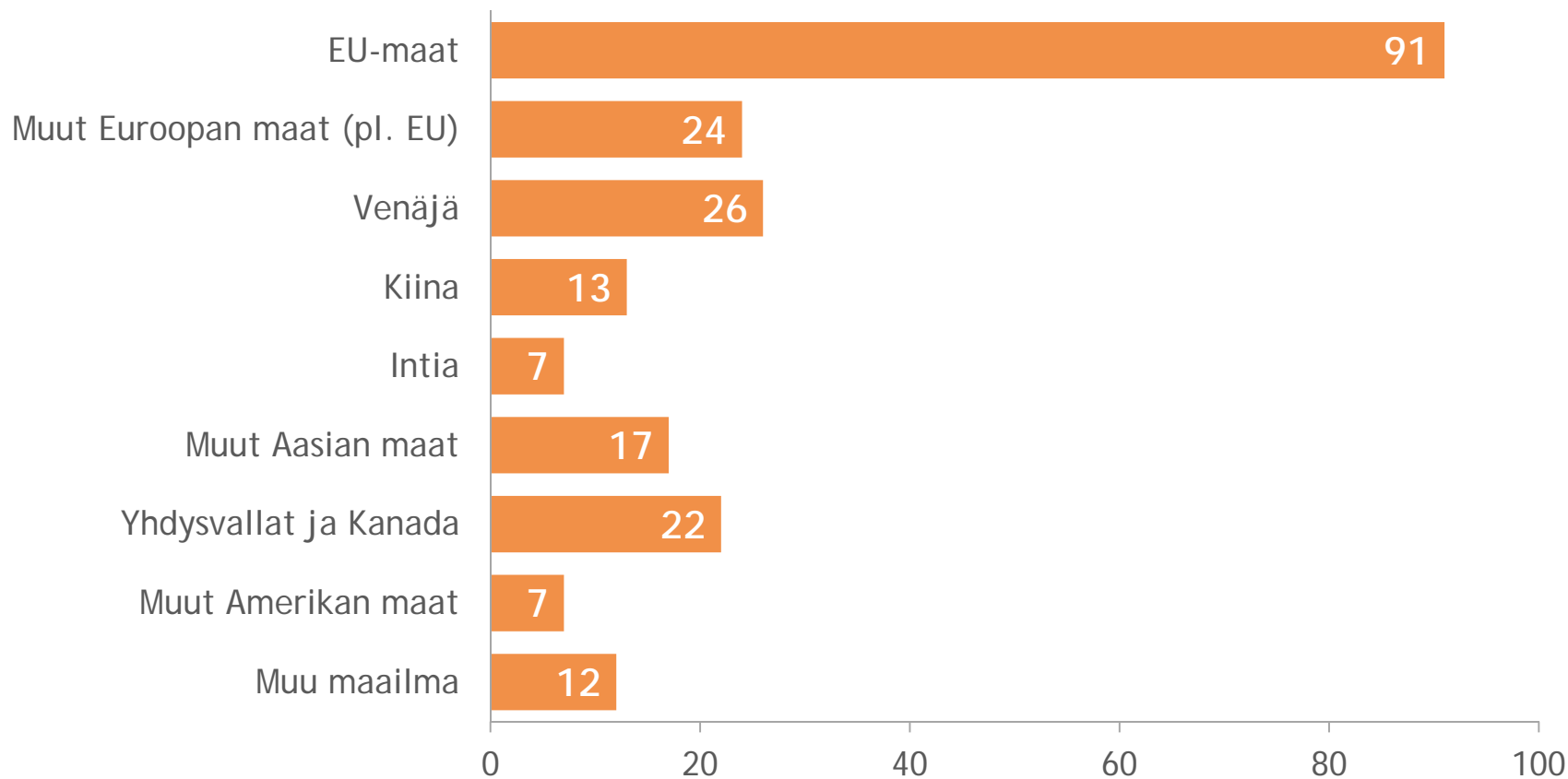
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Viennin osuus kokonaisliikevaihdosta

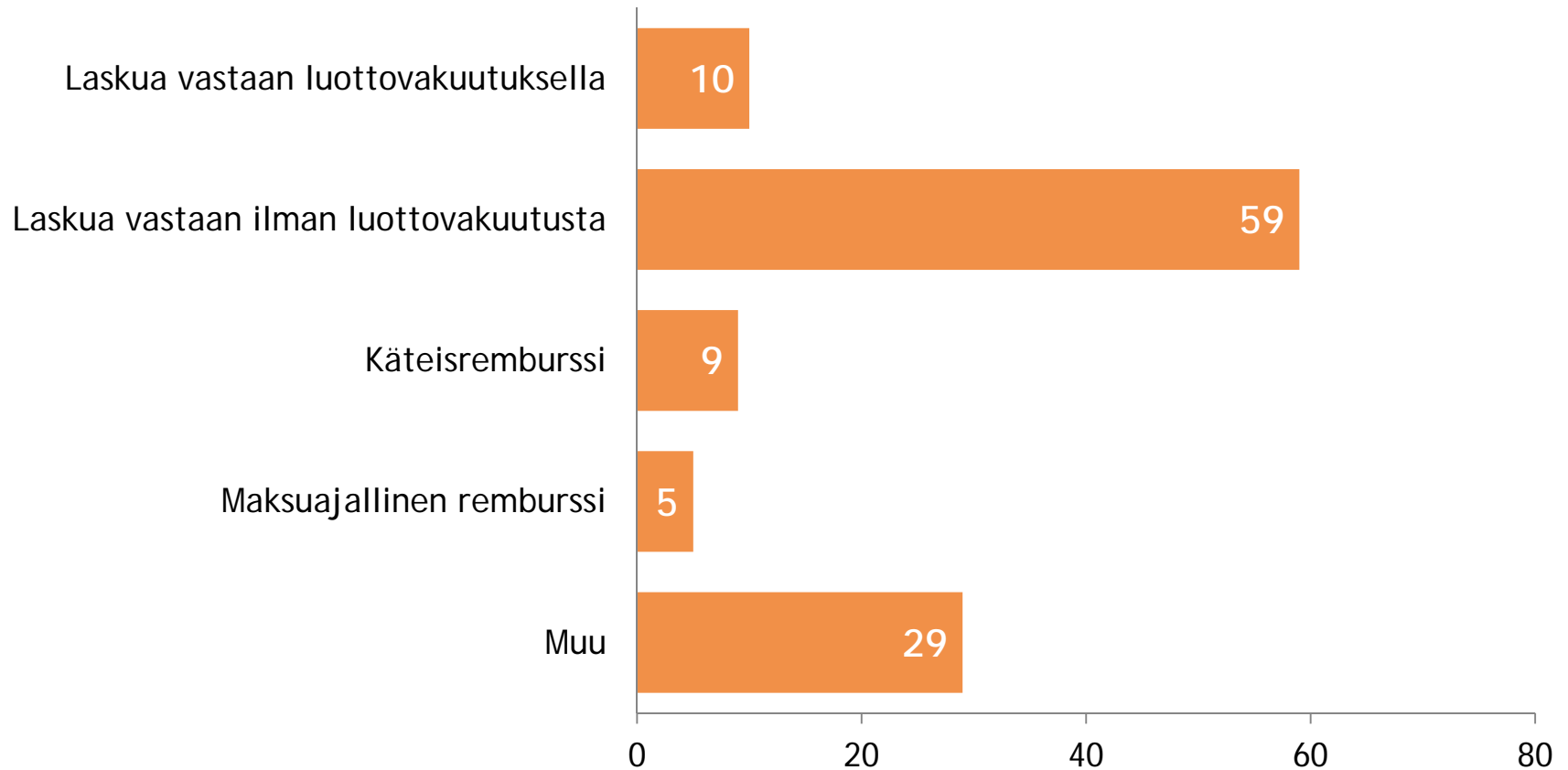
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Kansainvälisen toiminnan markkina-alue

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Vientikaupan rahoitusinstrumenttien käyttö

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	46	61	51	53	40
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	37	56	60	59	64

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen ottamisen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Ottanut rahoitusta	29	36	35	28	26
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Ottanut rahoitusta	22	36	41	40	48

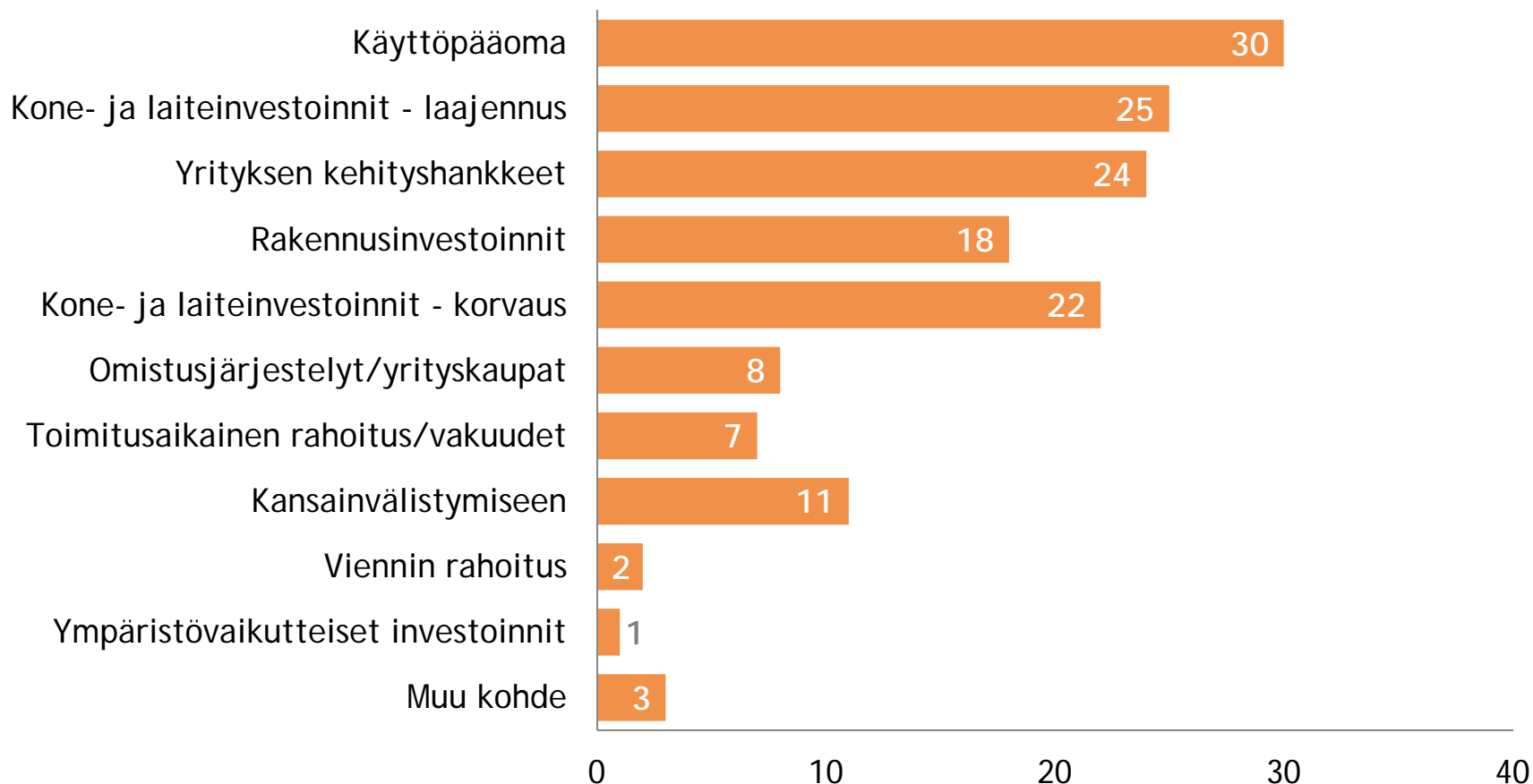
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Aikoo ottaa rahoitusta	22	30	25	21	20
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Aikoo ottaa rahoitusta	15	26	35	39	44

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	22	19	21	16	25
Koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit	25	27	29	14	26
Rakennusinvestoinnit	18	13	22	13	19
Ympäristövaikutteiset investoinnit	1	1	1	1	2
Käyttöpääoma	30	29	28	46	26
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	8	9	11	8	7
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	2	7	1	2	2
Kansainvälistyminen	11	23	5	7	12
Yrityksen kehityshankkeet	24	27	15	30	25
Toimitusaikaiset vakuudet	7	8	16	11	3
Muu tarkoitus	3	0	3	5	4

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Pankki	71	74	75	80	68
Rahoitusyhtiö	27	25	34	17	29
Finnvera	19	22	21	20	17
ELY-keskus	9	13	4	7	11
Tekes	11	19	8	7	12
Yksityinen henkilösijoittaja	10	13	4	9	12
Pääomasijoitusyhtiö	8	9	3	5	9
Vakuutusyhtiö	3	2	7	1	3
Teollisuussijoitus/ Finnveran Aloitusrahasto Vera	3	5	2	4	3

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet kasvuhakuisuuden mukaan, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta
Pankki	61	75	70	77
Rahoitusyhtiö	16	27	35	34
Finnvera	29	19	13	10
ELY-keskus	16	10	5	2
Tekes	31	9	3	2
Yksityinen henkilösijoittaja	24	8	4	2
Pääomasijoitusyhtiö	24	4	3	0
Vakuutusyhtiö	4	4	2	3
Teollisuussijoitus/ Finnveran Aloitusrahasto Vera	9	2	2	0

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet perustamisvuoden mukaan, %

	Ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen
Pankki	73	78	72	64
Rahoitusyhtiö	35	30	27	19
Finnvera	12	17	17	28
ELY-keskus	7	9	10	10
Tekes	7	7	10	18
Yksityinen henkilösijoittaja	4	3	11	18
Pääomasijoitusyhtiö	1	2	8	15
Vakuutusyhtiö	5	3	4	2
Teollisuussijoitus/ Finnveran Aloitusrahasto Vera	1	1	4	5

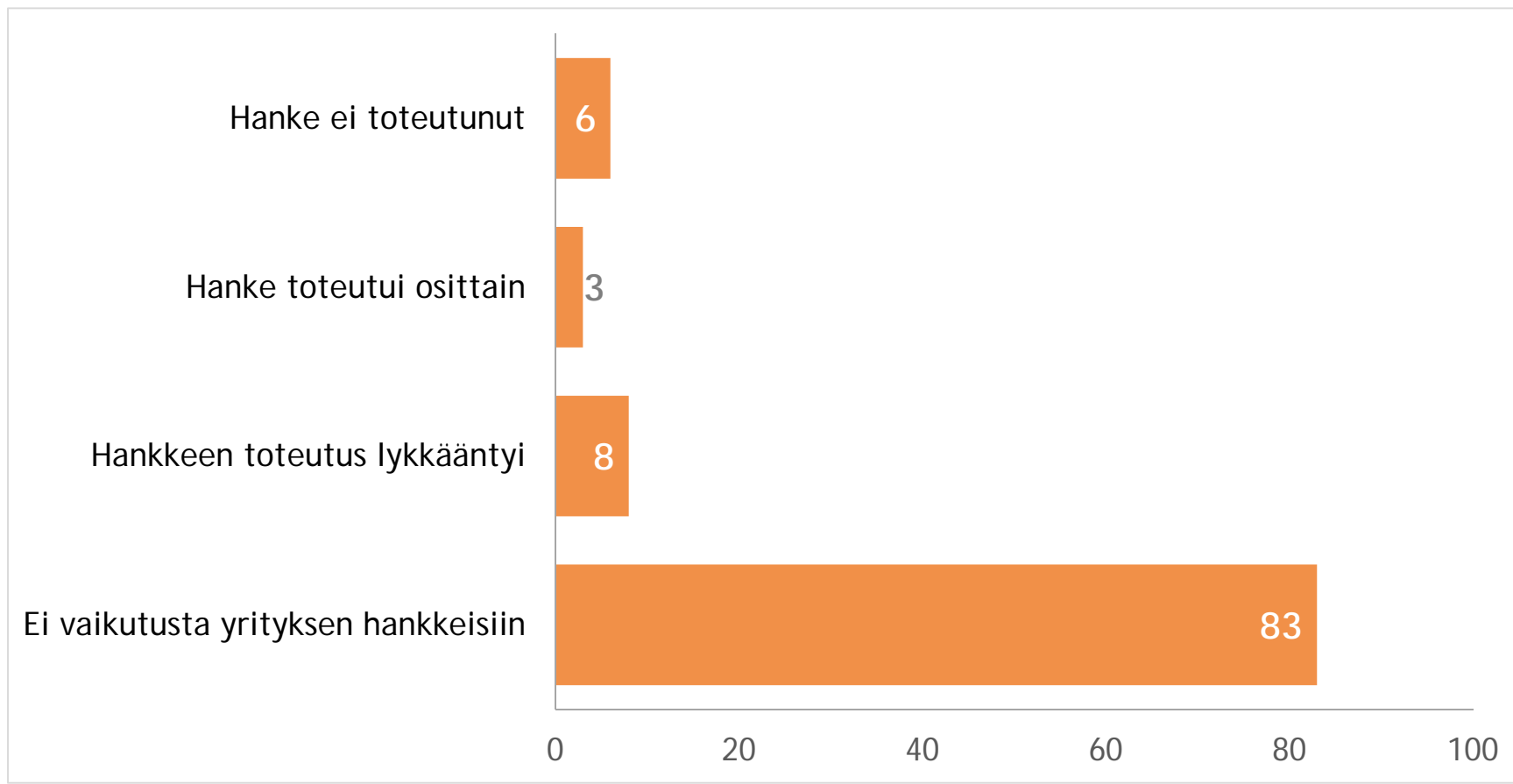
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Yritysten rahoitusehtojen muutokset

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Rahoituksen ehtojen ja saatavuuden vaikutus hankkeiden toteuttamiseen

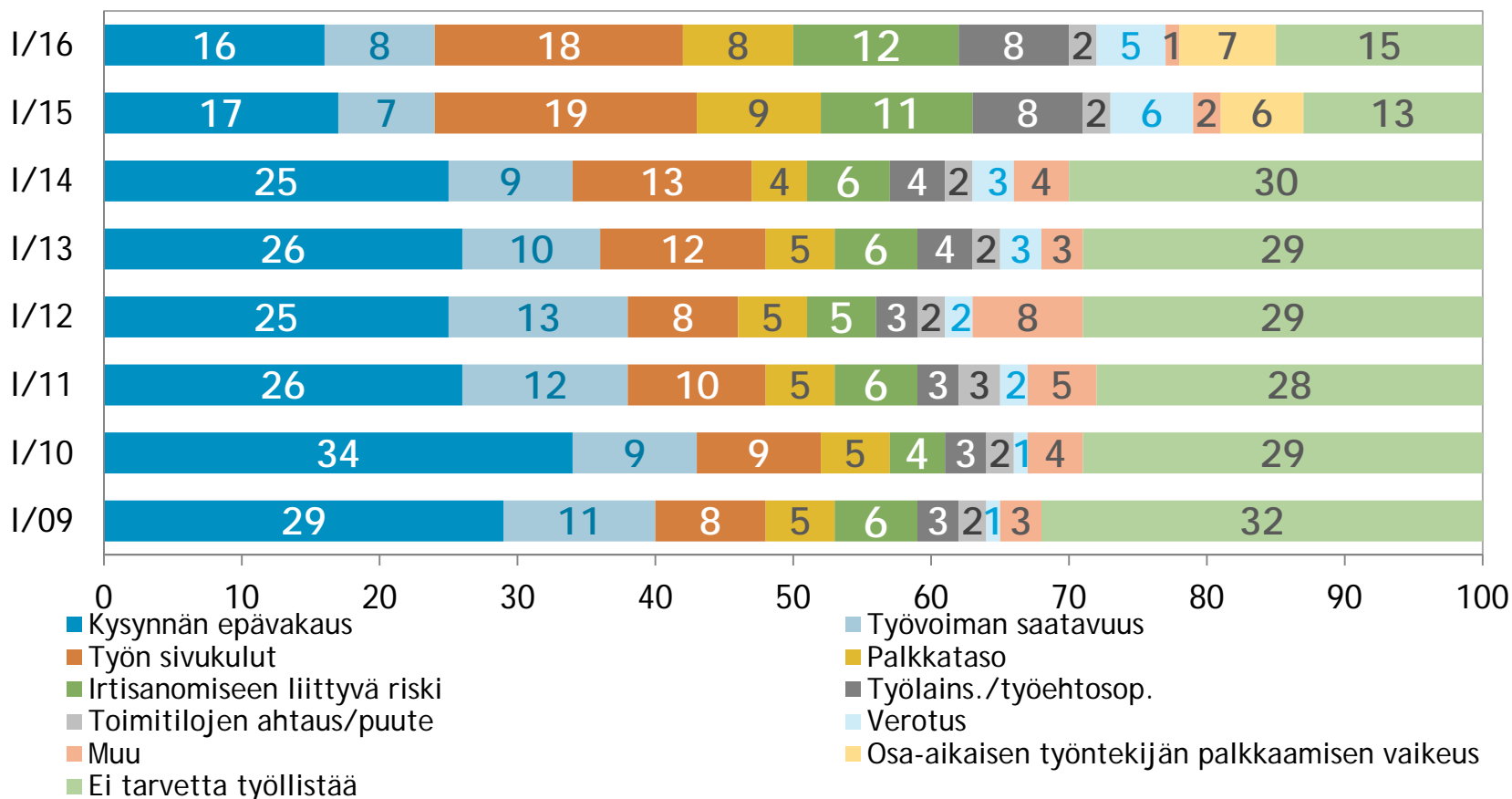
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Yritysten omat maksuvaikeudet, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	16	20	20	21	14
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	19	16	17	12	31
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	17	16	18	16	10
Perustamisvuoden mukaan					
	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen	
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	17	17	17	

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Työllistämisen pahin este

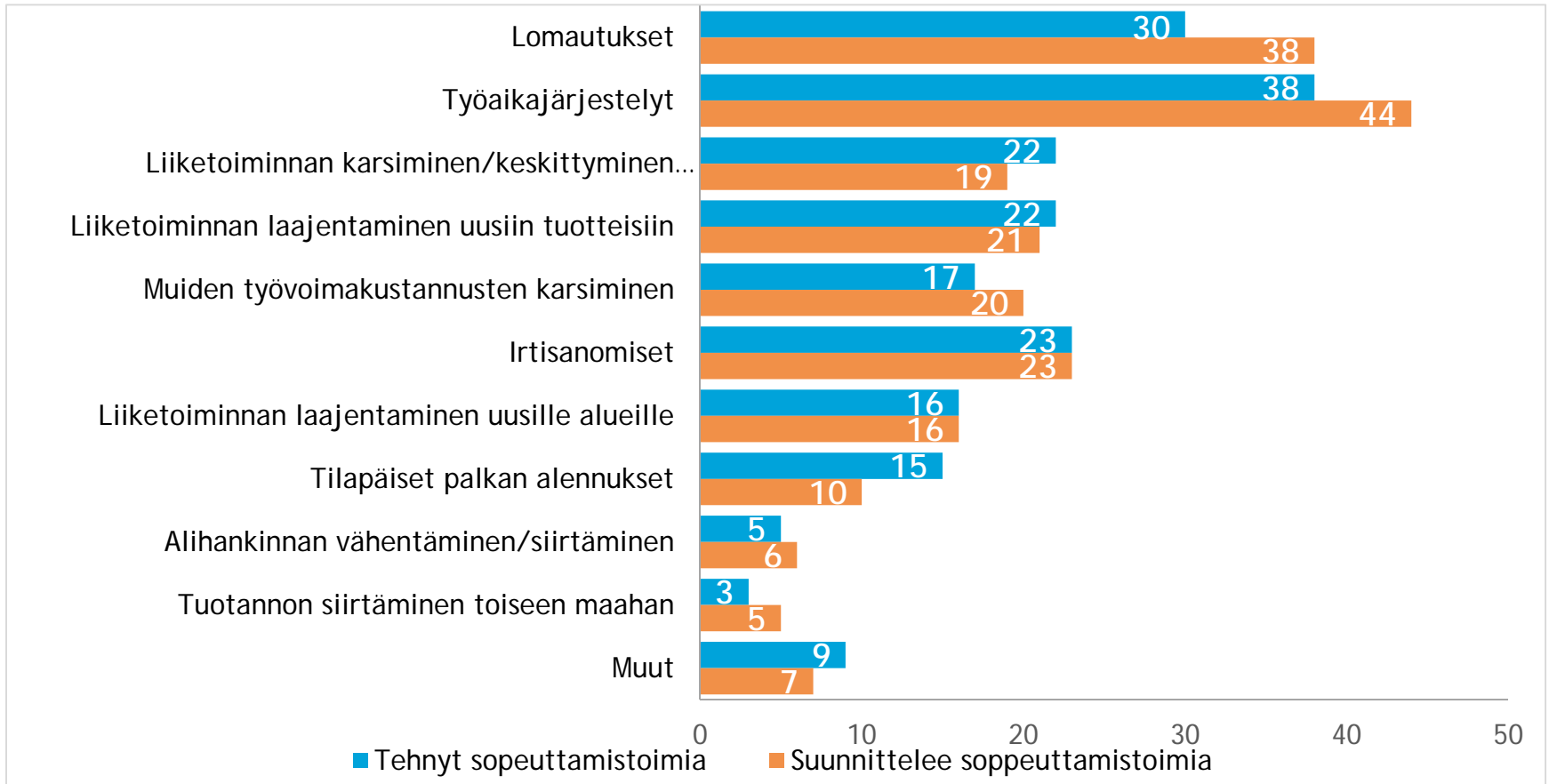
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Yrityksen työllistämisen pahin este toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Ei tarvetta työllistää	15	9	11	14	18
Pahin este niissä yrityksissä, joissa tarvetta työllistää					
Kysynnän epävakaas	16	19	18	16	16
Palkkataso	8	8	7	9	8
Työn sivukulut	18	18	19	20	17
Irtisanomiseen liittyvä riski	12	14	13	14	10
Muu lainsäädäntö tai työehtosopimus	8	10	9	6	8
Työvoiman saatavuus	8	9	9	5	8
Verotus	5	3	6	5	5
Yhtiön toimitilojen ahtaus/puute	2	3	1	2	3
Osa-aikaisen työntekijän palkkaamisen vaikeus	7	6	7	7	7
Muu	1	1	1	1	1

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Pk-yritysten tekemät ja suunnittelemat sopeuttamistoimet

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Pk-yritysten tekemät ja suunnittelemat sopeuttamistoimet toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Tehnyt sopeuttamistoimia	28	39	28	34	25
Suunnittelemassa sopeuttamistoimia	10	10	9	13	10
Sopeuttamistoimet yrityksissä, jotka ovat tehneet tai suunnittelemassa					
Lomautukset	33	56	47	30	26
Irtisanomiset	24	28	22	25	23
Työaikajärjestelyt	40	38	37	43	41
Tilapäiset palkan alennukset	14	10	13	11	16
Muiden työvoimakustannusten karsiminen	18	10	20	19	18
Alihankinnan vähentäminen tai siirtäminen	5	12	3	3	6
Tuotannon siirtäminen toiseen maahan	4	10	2	3	3
Liiketoiminnan laajentaminen uusiin tuotteisiin	23	20	16	27	23
Liiketoiminnan laajentaminen uusille alueille	17	24	16	15	16
Liiketoiminnan karsiminen ja keskittyminen ydinalueelle	22	16	21	19	25
Muut	9	6	4	8	11

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Pk-yritysten tekemät ja suunnittelemat sopeuttamistoimet kokoluokittain, %

	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Tehnyt sopeuttamistoimia	24	30	33	37	38
Suunnittelemassa sopeuttamistoimia	7	15	17	13	12
Sopeuttamistoimet yrityksissä, jotka ovat tehneet tai suunnittelemassa					
Lomautukset	16	46	46	48	65
Irtisanomiset	13	30	34	36	52
Työaikajärjestelyt	34	42	53	48	44
Tilapäiset palkan alennukset	20	10	5	6	12
Muiden työvoimakustannusten karsiminen	18	18	18	19	9
Alihankinnan vähentäminen tai siirtäminen	5	4	7	9	8
Tuotannon siirtäminen toiseen maahan	2	3	6	7	10
Liiketoiminnan laajentaminen uusiin tuotteisiin	26	19	18	20	26
Liiketoiminnan laajentaminen uusille alueille	16	17	13	18	20
Liiketoiminnan karsiminen ja keskittyminen ydinalueelle	24	21	18	18	28
Muut	10	9	6	6	2

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Yhteenveto alueellisista tuloksista

Suhdannenäkymät alueittain 1/2

	Yleiset suhdannenäkymät	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Vientiyriyten odotukset viennin arvosta
Helsinki	23	37	16	2	44
Pääkaupunkiseutu	24	38	19	2	44
Uusimaa	22	35	9	0	58
Varsinais-Suomi	14	28	11	-8	31
Satakunta	4	9	-9	-14	-2
Kanta-Häme	10	22	6	-9	51
Päijät-Häme	15	32	12	-4	42
Pirkanmaa	11	27	9	-9	52
Kymenlaakso	5	17	0	-11	18
Etelä-Karjala	14	28	13	-11	39
Etelä-Savo	14	26	5	-16	32
Pohjois-Savo	4	21	4	-10	53
Pohjois-Karjala	1	19	0	-18	72
Keski-Suomi	14	23	9	-10	43
Etelä-Pohjanmaa	8	19	-2	-23	48
Pohjanmaa	7	18	4	-6	49
Keski-Pohjanmaa	4	25	3	-10	11
Pohjois-Pohjanmaa	17	25	7	-14	49
Kainuu	20	24	7	-23	64
Lappi	7	24	3	-20	42
Koko maa	16	28	8	-8	45

Suhdannenäkymät alueittain 2/2

	Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta	Tuotanto- kustannukset	Kannattavuus	Vakavaraisuus	Innovaatiot, tuotanto ja tuotteiden kehitys
Helsinki	30	32	18	26	29
Pääkaupunkiseutu	39	28	24	24	26
Uusimaa	36	28	11	17	20
Varsinais-Suomi	45	33	7	20	21
Satakunta	-5	7	0	9	14
Kanta-Häme	21	24	3	14	19
Päijät-Häme	25	28	22	23	22
Pirkanmaa	31	27	8	17	21
Kymenlaakso	22	19	7	15	12
Etelä-Karjala	7	45	5	8	10
Etelä-Savo	22	19	8	13	9
Pohjois-Savo	22	27	7	8	19
Pohjois-Karjala	24	36	3	13	7
Keski-Suomi	16	42	10	22	20
Etelä-Pohjanmaa	28	19	6	14	14
Pohjanmaa	22	24	4	10	19
Keski-Pohjanmaa	35	13	8	21	16
Pohjois-Pohjanmaa	50	20	15	20	18
Kainuu	32	33	19	22	16
Lappi	5	18	6	17	12
Koko maa	30	29	11	18	20

YRITTÄJYYS

LUO TYÖTÄ!
